

TAMCHYNA, M. Depravace osobnosti ve forenzní psychologii. Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze. Filozofická fakulta. Katedra psychologie.

Vedoucí práce - PhDr. Miluše Urbanová, CSc. Konzultant - PhDr. Alena Marešová, Ph.D.

Abstrakt: V disertační práci je zkoumána problematika negativních změn osobnosti chápaných jako depravace osobnosti. Jejich nárůst mezi normálně (nekriminálně) socializovanou populací a potřeba řešení tohoto problému je pojednána v úvodu. Vedle teoretické analýzy pojmu depravace přejatého z klinické oblasti podané v první části práce, se tato výzkumná studie opírá o empirické výzkumy osobnosti souborů mladistvých a dospělých vězňů a kontrolní soubory nedelinkventů, v části druhé. Dlouhodobě prováděné empirické výzkumy periodicky opakované v dekadách (1979 - 2013) se vztahují k problému depravace osobnosti a jsou založeny na srovnávací analýze standardizovaných a kvantifikovaných údajů - sociodemografických dat, analýz trestné činnosti, vyšetření osobnosti standardizovaným testovým instrumentářiím koncipovaným ke zjišťování depravace osobnosti, a analýzách anamnézy delinkventů (n=1660). Zobecněná zjištění slouží k postizení trendů osobnostních změn pachatelů. Třetí část práce popisuje fenomenologii depravované osobnosti. Ze zjištěných shod a rozdílů uvnitř celého souboru a mezi soubory navzájem jsou specifikovány znaky depravace a operacionální definice depravované osobnosti ve čtvrté části, věnované diferenciatně diagnostickým a aplikačním aspektům forezněpsychologické diagnostiky depravace. Na základě teoretické analýzy pojmu a empirické analýzy osobnosti je nově definován koncept depravace ve forenzní psychologii. V praxi umožňuje objektivně posuzovat druh, stupeň, hloubku a formy depravace osobnosti jedince standardizovanou metodikou a instrumentářiím. V práci jsou zohledněny sociálněpsychologické a etické aspekty dobově podmíněných společenských změn promítajících se prostřednictvím jevu egocentrismu v podstatě jevu a pojmu depravace, aniž by přitom podléhal subjektivnímu soudu, ale naopak odpovídal požadavkům objektivní psychologické metody. Význam pro praxi spočívá v tom, že jako ucelená metodika zjišťování depravace osobnosti umožňuje screening a včasnou depistáž osob vybočujících společensky nepřijatelným jednáním, ale nedosahujících na psychiatrickou diagnózu poruch osobnosti, které tak představují mezistupeň na kontinuu mezi normou a patologií. Vedle diagnostiky má koncept depravace význam pro predikci, terapeutický postup a další opatření z hlediska prevence delinkvence.

Klíčové pojmy: osobnost, depravace, egocentrismus, resentment, hostilita, delinkvence